

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 138 / FEBRUARIE 2023

138

Este omul măsura tuturor lucrurilor? O lecție de morală marca Star Trek

| **CARMEN RĂDULESCU**

Educația STEM – o altfel de abordare a învățării

| **LIANA CIOCAN**

Relația comunitate – școală din punct de vedere al conservării tradițiilor și obiceiurilor locale

| **CORINA MESAROȘIU**

Relația bibliotecă școlară – elev în actualitate

| **LENUȚA-OTILIA DOINA**

Competența de a învăța să înveți utilizând gadgeturile vremii actuale.

Experiențe didactice digitale

| **MIHAELA GOGU**

Instrumente și resurse digitale în învățământul primar

| **GINA DUMITRACHE**

Efectele jocurilor video asupra elevilor

| **ALEXANDRA BERCEA**

Studiu de caz și posibile intervenții pe un caz concret

| **MONICA-LAURA MUREȘAN**

Particularitățile dezvoltării biomotrice în legătură cu conținutul și metoda educației fizice la clasele primare

| **GHEORGHE MIHĂILĂ**

Importanța jocului didactic matematic la ciclul primar

| **SANDA CIOROIANU**

Editor: Institutul pentru Educație

Online: www.iteach.ro/experientedidactice

Partener: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" aduce în prim plan experiența și expertiza cadrelor didactice.

Apare lunar, din septembrie 2011.

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **Institutul pentru Educație**

www.iEdu.ro | 0722.458.000 | office@iEdu.ro | echipa@iTeach.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54
București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

conf.univ.dr. Olimpius ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru
Formarea Profesorilor)
Doru ȘTEFĂNESCU (fundația
Institutul pentru Educație)
lect.univ.dr. Oana GHEORGHE (Universitatea Națională de Arte București, Departamentul
pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona VELEA (Școala Națională de Studii Politice și Administrative,
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru
Pregătirea Personalului Didactic)
drd. Alexandra ARAMĂ (Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație)

PAGINA REVISTEI:

iTeach.ro/ExperienteDidactice

Este omul măsura tuturor lucrurilor? O lecție de morală marca Star Trek

De **Carmen Rădulescu**

Colegiul Economic Ion Ghica, Târgoviște (Dâmbovița)

Dezvoltarea tehnologiei și apariția unor artefacte cu performanțe deosebite, unele care depășesc performanțele oamenilor, ne fac să ne întrebăm cum ar trebui să arate lumea morală de mâine și care ar trebui să fie legile morale care să guverneze această lume? Articolul de mai jos încearcă să depășească blocajul de comunicare ce s-a instalat între cei care sunt azi pro-tehnologie și cei care sunt împotriva ei, printr-o analiză a argumentelor ce apar într-un episod din bine-cunoscutul serial de televiziune, Star Trek. Episodul se numește „Măsura omului,” și oferă o lecție de morală care cred că ar trebui luată în considerare atunci când gândim proiectul moral al lumii de mâine, o lecție despre o lume incluzivă, care ne poate satisface pe toți de o manieră mai mult decât utilitaristă.

În acest articol am ales să analizez un episod din faimosul serial de televiziune Star Trek The Next Generation – The Measure Of A Man. Motivul pentru care am ales acest episod este legat de titlul pe care îl are acest episod, respectiv – măsura omului, și care m-a trimis automat la celebrul aforism al lui Protagoras – *Omul este măsura tuturor lucrurilor*, care, deși originar semnifică incapacitatea omului de a accede la absolut, de a-l cunoaște pe Dumnezeu, capătă, în contextul actual, noi semnificații. Mai precis, în filmul nostru, semnifică, pe de-o parte, puterea pe care o are omul de a dispune de lucrurile din jurul lui, iar pe de altă parte, responsabilitatea pe care o are, sau ar trebui să o aibă omul atunci când evaluează moral lucrurile.

Așa cum știm, acțiunea se desfășoară în viitor (undeva în sec.24), la bordul unei nave stelare – Enterprise și are ca intrigă drepturile ofițerului DATA (un android unic în cadrul Federației, prin capacitatea sa de procesare), pe care un om de știință dorește să-l demonteze pentru a produce mai multe clone/replici ale lui, replici cu care să „doteze,” fiecare navă a federației.

Din perspectivă gnoseologică, beneficiul pe care l-ar putea furniza un astfel de android ar fi semnificativ pentru fiecare navă și pentru federație, per ansamblu. Dificultatea apare însă atunci când ofițerul Data, analizând competențele cercetătorului de a duce la bun sfârșit acest proiect și evaluând riscurile ca la re-asamblare să piardă foarte multe dintre cunoștințele și chiar abilitățile pe care creatorul său a reușit să le implementeze la nivelul „organismului,” său, refuză dezasamblarea. Acest lucru conduce la o dispută, de natură juridică și morală, privind statutul androidului în cadrul echipei de pe navă și drepturile pe care le are acesta în virtutea acestui statut, dar mai ales privind natura sa și capacitatea sa de a dispune de anumite drepturi.

În această dispută, se vor înfrunta căpitanul Jean-Luc Picard, care va susține **dreptul de autodeterminare** al lui Data și comandantul William Riker care va trebui **să argumenteze în numele omului de știință**. Cele două poziții vor viza, pe de-o parte, faptul ca Data este o mașină, construită de om (fapt care este dovedit simplu prin oprirea comutatorului de alimentare cu energie) și, pe de altă parte, sensibilitatea lui Data, care face din el mai degrabă o mașină cu... față umană (căpitanul Picard raportând comportamentul lui Data, prin analogie, la personalitatea umană, pentru a acoperi criteriile pe care Maddox le precizează ca fiind exclusiv umane: **inteligenta, conștiința de sine, conștiința**).

E drept că, dacă în ce privește inteligența și conștiința de sine argumentele sunt indubitabile, pentru conștiință lucrurile nu sunt atât de clare nici măcar pentru om, ceea ce face tot mai greu de susținut de ce omul ar fi îndreptățit să dispună de toate lucrurile din jurul lui în virtutea unui fapt care nu poate fi dovedit, acela că avem conștiință.

Să admitem însă că Data este într-adevăr o mașină. Ce anume ne îndreptățește pe noi să dispunem cu lejeritate de mașini, așa cum un copil ar dispune de jucăriile cumpărate de părinți? Până la urmă, nu ne apucăm să demontăm lucrurile din casă doar pentru că sunt proprietatea noastră. Măcar că facem asta din rațiuni economice, care ne împiedică să stricăm niște lucruri pe care nu am putea să le mai reparăm. Nici măcar argumentul că am dori să învățăm mai mult nu este întemeiat, pentru că, dacă în copilărie ne este îngăduit să demontăm lucruri asta se întâmplă nu pentru că scopul scuză mijloacele (adică scopul de a învăța scuză mijloacele prin care facem asta) ci pentru că lucrurile demontate sunt doar jucării, adică obiecte al căror unic scop este să susțină învățarea. Asta e scopul tuturor jucăriilor, rațiunea lor de a exista, de a se lăsa demontate. Întorcându-ne însă la commander Data, suntem noi într-o copilărie a moralității și Data o jucărie de care putem dispune după bunul plac doar pentru a învăța?

Să urmărim acum **argumentul căpitanului Picard**. Data este, potrivit comandantului său, un bun coleg, extrem de inteligent și cu o mare sensibilitate. Căci ce altceva ar fi faptul că păstrează amintiri care îi trezesc nostalgia persoanei iubite, sau a momentelor în care i s-au recunoscut meritele (medaliile cucerite pe parcursul carierei) sau a prieteniei pe care i-o poartă cineva (cartea oferită în dar de către comandant).

Dar, deși **argumentul sensibilității** pare să fie unul destul de puternic, trebuie să recunoaștem că lucrurile nu stau chiar așa. Aparent, sensibilitatea ar declanșa în noi acea teorie a minții care ne-ar conecta instant cu cel din fața noastră și ne-ar oferi oportunitatea de a simți ceea ce simte el. Dar, trecând peste faptul că Theory of mind nu are o demonstrație empirică suficientă, este oare sensibilitatea temeiul care ne-ar împiedica să îl reproducem pe Data? Până la urmă, exista o multitudine de specii care au sensibilitate și pe care nimic nu ne împiedică să le folosim pe post de cobai sau să le distrugem indirect prin intervenții abuzive asupra habitatului lor. Sensibilitatea lor nu ne-a împiedicat niciodată să facem asta...și, dacă e să fim chiar cinici, nici măcar sensibilitatea noastră nu ne-a împiedicat să facem rele. Prin urmare, avem nevoie de un argument mai puternic, unul care să se impună cu forța unui imperativ categoric. Și, cred că acest argument este legat de **unicitatea creației**. Data, asemenea omului, nu este o mașină de masă, este, asemenea omului, un unicat. Iar, principiul moral care pare inspirat dintr-un **principiu necesar al existenței este cel care ne împiedică să distrugem**

arhetipurile.

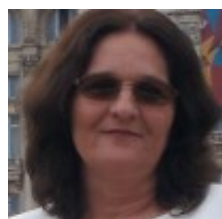
Povestea este relevantă din perspectiva etică, mai ales pentru un context cum este cel pe care-l traversăm, bazat pe o evoluție fulminantă a inteligenței artificiale. Întrebarea care se pune este dacă vom avea înțelepciunea de a aborda această tehnologie care are șanse să semene foarte mult sau în foarte multe privințe cu omul, de o manieră echitabilă?

Și, dacă ne întrebăm: **cum ar trebui să arate o lume morală într-un viitor în care tehnologia va deveni tot mai mult parte din viața noastră** și care ar trebui să fie legile morale care să guverneze această lume, atunci probabil că un scenariu asemănător celui propus de John Rawls – vâul invizibil, care să ascundă statutul pe care fiecare dintre noi l-am avea în această lume, ar constitui bune premise în acest sens. Iar dacă tehnologia în sine va putea contribui la un rezultat care să ne satisfacă pe toți, într-o minunată manieră utilitariană, atunci cred că putem fi optimiști. Și am aici în vedere reacția androidului Data care, în ciuda procesului la care a fost supus, este dispus să-l sprijine pe cercetător în demersul său de a avansa în domeniul științei, atunci când datele pe care le va avea vor oferi o siguranță mai mare pentru un experiment de o asemenea anvergură.

Educația STEM – o altfel de abordare a învățării

De **Liana Ciocan**

Școala Gimnazială, Vișoara (Cluj)

Termenul STEM a apărut la începutul anilor 2000, iar acronimul provine din limba engleză și se referă la patru domenii: Science-S, Technology-T, Engineering-E și Maths-M (știință, tehnologie, inginerie și matematică). Educația STEM este o abordare combinată care încurajează experiența practică și le oferă copiilor șansa să aplice cunoștințe relevante din lumea reală. Promovează ideea lucrului în echipă, învățarea prin intermediul proiectelor, căutarea informațiilor, existența unei comunicări permanente în descoperirea celor mai bune soluții. Articolul prezintă experiența dobândită în cadrul unei mobilități Erasmus.

Scopul abordării de tip STEM este de a crea un mediu de învățare activ, de a-i încuraja pe copii să descopere soluții noi folosindu-și abilitățile în rezolvarea unor probleme reale. Totodată, educația STEM ajută copiii să înțeleagă conceptele abstracte prin experimentare și joacă, într-un mod proactiv și chiar distractiv.

Activitățile STEM depășesc educația nonformală din școală și pun copilul în situații reale de viață, îi stărnesc imaginația, curiozitatea științifico-tehnologică, îl ajută să învețe activ, să investigheze realitatea, să găsească soluții, să se dezvolte ca persoană, să-și descopere pasiunile.

Fiind cunoscută importanța abordării învățării din perspectiva STEM, diverși furnizori de programe de învățare în educație și-au canalizat activitatea spre oferirea unor astfel de cursuri. „*Stem and digital learning*” este un curs furnizat de Flanders Teaching Academy, din Ghent, Belgia, având ca obiectiv principal creșterea capacității instituțiilor de a oferi o educație de calitate tuturor elevilor săi prin utilizarea noilor tehnologii în cadrul orelor de curs. Participarea la acest curs din cadrul proiectului Erasmus+ „Elevi motivați”, în perioada 23-27 mai 2022, mi-a prilejuit familiarizarea cu sistemul educațional preuniversitar din Belgia, însușirea unor noțiuni de bază privind programarea și robotica, introducerea în educația STEM (cum ajutam copiii să înțeleagă conceptele abstracte prin experimentare și joacă), dezvoltarea competențelor TIC privind aplicarea tehnologiei la orele de curs pentru a îmbunătăți motivația elevilor, învățare despre mediile educaționale multimedia, precum și creșterea capacității de a declanșa schimbări în predarea-învățarea- evaluarea folosind TIC.

Ca o aplicație practică a competențelor dobândite la acest curs este folosirea platformei WriteReader (writereader.com) în activitatea de învățare, platformă care permite crearea unor cărți digitale. Aceasta este prevăzută cu un instrument de scriere care permite copiilor să-și scrie propriile povești, propriile texte în propriile cuvinte. Totodată, este și un instrument de cercetare, deoarece pentru a realiza o carte digitală copiii trebuie să se informeze despre subiectul cărții. Subiectele abordate în redactarea cărții pot fi diverse, iar elaborarea acesteia poate fi individuală sau în echipă. Cadrul didactic poate vedea fiecare pagină a cărții, poate să facă notițe sau să evalueze la final produsul. Copiii pot vedea cărțile altor copii care au fost publicate în biblioteca clasei, pot să le lectureze îmbogățindu-și cunoștințele din diverse domenii.

Redăm în continuare câteva capturi din cărțile digitale editate de elevi pe platforma WriteReader:

Fig. 1

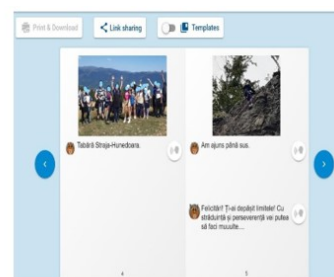

Fig. 2

Fig. 3

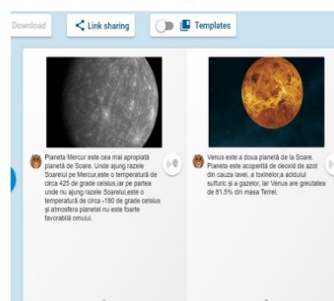

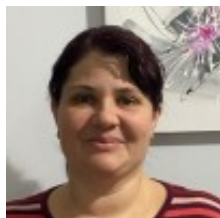
Fig. 4

Bibliografie

Relația comunitate – școală din punct de vedere al conservării tradițiilor și obiceiurilor locale

De **Corina Mesaroșiu**

Școala Gimnazială, Poplaca (Sibiu)

Un efect imediat al noii digitalizări care a cuprins toate domeniile de activitate, deci implicit și educația, este îndepărtarea de autenticitatea caracteristică a fiecărui popor.

Acest articol evidențiază rolul parteneriatului școală-comunitate în promovarea tradițiilor și obiceiurilor locale. Prin anumite activități comune, atât școala, cât și comunitatea contribuie la păstrarea zestrei cultural-artistice a unei zone, la îmbogățirea patrimoniului, la perpetuarea individualității unui popor.

Școala și, implicit, comunitatea în care aceasta activează pot deveni promotori ai conservării tradițiilor și obiceiurilor locale. O pondere semnificativă în acest demers o au școlile situate în regiunile rurale, unde încă se mai poate vorbi despre zone culturale bogate din punct de vedere al tradițiilor. Aportul acestor zone la patrimoniul spiritual românesc a fost direct proporțional cu puterea economică a locuitorilor, fapt ce le-a permis să aibă un nivel de trai ridicat, ca urmare a muncii stăruitoare și a spiritului întreprinzător de care au dat dovadă în diferite împrejurimi.

Pe tot teritoriul locuit de români, datinile și obiceiurile constituie principalele modalități de materializare a durerilor, bucuriilor, năzuințelor omului de la sat, sentimente general omenești. Cunoașterea acestor datini și obiceiuri, precum și continuarea lor poate constitui un obiectiv comun al școlii și comunității. Comunitatea se poate implica activ în derularea unor programe capabile să contribuie la păstrarea tezaurului folcloric al zonei.

Școala, mai mult decât comunitatea, prin managementul propus, poate să demareze parteneriate diverse, capabile să implice și alți coparticipanți. Un astfel de parteneriat ținut ar fi posibil doar în acele comunități care au ca prioritate derularea unei palete largi de activități pentru copii, de petrecere a timpului liber și școlar într-un mod cât mai plăcut și util. Parteneriatul este vizibil dependent de modul în care școala beneficiază de o gamă mai diversificată de resurse constând în personal didactic și nedidactic, bază materială, acces permanent la informație, mijloace tehnice și aparatură modernă.

De asemenea, parteneriatul bazat pe promovarea unor obiceiuri și tradiții locale contribuie la întărirea relației între generații, la cooperare și solidaritate între membrii comunității. Activitățile de tip partenerial care au în centru ideea de promovare de tradiții și obiceiuri folclorice reușesc să evidențieze capacități și aptitudini creatoare ale unor elevi, care nu se fac întotdeauna remarcă în

funcție de rezultatele școlare.

Dacă ne întrebăm care ar putea fi propunerile de programe în ceea ce privește dezvoltarea parteneriatului școală – comunitate locală, având ca filon comun de preocupare promovarea tradițiilor și a obiceiurilor, am putea evidenția câteva:

1. Cursuri opționale

Considerăm că atât pentru ciclul primar, cât și pentru cel gimnazial, cea mai bună metodă de implementare a unui curriculum la decizia școlii, privind tradițiile și obiceiurile rămâne opționalul, care poate fi completat cu inserări ale valorilor naționale în celelalte discipline de învățământ, cu sinteze interdisciplinare periodice și cu proiecte de cercetare a unor practici întâlnite frecvent în viața satului.

Scopul unor astfel de opționale ar putea fi general prezentat ca acela de a facilita elevilor contactul cu valori populare românești, de a orienta și sprijini demersurile lor de înțelegere, de acceptare, de asumare și interiorizare a acestor valori, de a-i ajuta să se formeze și informeze în activități de valorificare și valorizare a tradiției populare românești.

Temele abordate de aceste curricula pot fi variate, printre care putem aminti: micii meșteșugari, colindatul, șezători populare, literatura și arta populară.

Prin intermediul unui astfel de opțional, elevii ar reuși o apropiere spirituală unii față de alții, sau împreună față de niște realități de mare însemnătate pentru întreaga comunitate.

Elevii ar deveni mai conștienți în ceea ce privește înțelegerea reciprocă sau înțelegerea valorilor unor obiceiuri și tradiții. Activitățile unui astfel de opțional ar deveni un mediu propice de afirmare a unor talente, de modelare a unor caractere, de întărire a unor atitudini și convingeri.

Finalitatea derulării acestui curs opțional ar avea un impact deosebit asupra întregii comunități, prin promovarea unor dansuri populare locale, a costumului specific și prin continuarea unor ocupații tradiționale uitate odată cu trecerea timpului.

2. Proiecte educative extrașcolare

Consider că un astfel de proiect educativ ar avea un impact deosebit în ceea ce privește implicarea elevilor în realizarea unor activități comune cu părinții sau chiar buncii lor. Astfel, prin managementul parental, familia nu mai rămâne un receptor pasiv al efectelor acțiunii educative a școlii asupra copiilor lor. Nu toate familiile se vor implica, nu toate familiile vor conștientiza eficiența propriei implicări, însă cei care o fac într-un mod constant reușesc să contribuie la îmbunătățirea condițiilor de realizare a procesului instructiv-educativ.

Crearea unui spectru larg de oportunități de antrenare a părinților în activitățile școlii este un indicator al deschiderii și al profesionalismului cadrelor didactice și al directorilor de școli. Felul în care școlile concep un astfel de proiect educativ, multitudinea de resurse materiale, informaționale și umane pe care le antrenează, reprezintă elemente cheie ce asigură reușita.

3. Proiecte europene de tip eTwinning

Odată cu digitalizarea, prioritară în școli au devenit activitățile de interconectare cu alte școli din interiorul, dar și din afara țării. Școala în care eu activez a propus pe platforma eTwinning un

astfel de proiect: Let's keep the traditions alive – Să păstrăm tradițiile vii, proiect care a fost acceptat și care va fi desfășurat împreună cu parteneri europeni. Astfel prin instrumente digitale moderne și diverse (padlet, kahoot, e-book-uri etc.) se vor prezenta obiceiuri și tradiții specifice fiecărei țări implicate.

Bibliografie

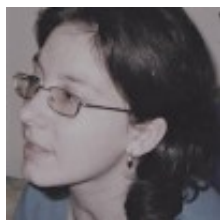
Densușianu, Ovid, Folclorul. Cum trebuie înțeles?, București, 1909
Florea, Simion Marian, Trilogia vieții, Editura Grai și suflet, București, 1995

school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects/lets-keep-traditions-alive/twinspace?destination=/en/my-twinspaces

Relația bibliotecă școlară – elev în actualitate

De **Lenuța-Otilia Doina**

Școala Gimnazială Alexandru Lăpușeanu, Slatina (Suceava)

Mai mult decât în orice alt tip de bibliotecă, în cea școlară rolul bibliotecarului este acela de a accesibiliza informația pentru utilizatori. De valoarea pe care el o acordă acestei accesibilizări depinde devenirea viitoare a elevului. Atunci când bibliotecarul școlar orientează căutarea așteptată de elev, înțelegând foarte bine nevoia de informare a acestuia și alegând din multitudinea de documente pe cel ce răspunde cel mai bine cererii formulate, în acel moment elevul capătă încrederea atât de necesară în bibliotecar și o va păstra pe aceasta pe tot parcursul vieții de adult. Momentul în care înțelegem că biblioteca școlară este capabilă să desăvârșească actul educațional este unul deosebit de revelator, pentru că acceptăm, în sfârșit, că aparținem unei comunități reale. Așa cum, atunci când pretindem că trăim într-o societate avansată, e firesc să ne dorim „biblioteci avansate, care să răspundă dinamismului vremii”.

„O bibliotecă este un Paradis cu lumea pusă pe raft.” –
Nicolae Dabija

Ca păstrătoare a memoriei umanității, biblioteca nu reprezintă un scop în sine. Rațiunea pentru care ea există o constituie cititorii și nevoia lor de informație. Spațiu al educației, școala oferă elevilor informația adaptată vârstei și posibilităților lor intelectuale, conform unei programe școlare. Însă, din păcate, rareori face acest lucru ținând cont de interesele elevilor sau de curiozitățile lor. În acest context, biblioteca școlară oferă numeroase avantaje, de care elevii trebuie să fie învățați să beneficieze, atât în favoarea completării informațiilor școlare, cât și în favoarea satisfacerii curiozității intelectuale sau, pur și simplu, în scopul recreerii. Astfel, biblioteca școlară își asumă rolul nobil de parteneră a școlii în educarea viitorilor adulți.

De-a lungul timpului, profesia de bibliotecar a avut diverse orientări, enumerate astfel de Mircea Regneală : „muzeală (până

la mijlocul secolului al XIX-lea), ce oferea prioritate laturii de conservare față de cea de comunicare, dat fiind faptul că accesul la cărți era permis numai sub stricta supraveghere a bibliotecarului; instrumentală și utilitară, cu accent pe tehnicile ce permit oferirea unor răspunsuri pentru nevoile de informare ale cititorilor, în legătură cu bibliografia și documentarea; culturală și educativă, ce valorifică accesul comunității la carte”.

După cum se poate remarca, în biblioteca școlară predomină orientarea culturală și educativă, însă, într-o pondere mai mică, se regăsesc și celelalte două funcții ale bibliotecii.

Mai mult decât în orice alt tip de bibliotecă, în cea școlară rolul bibliotecarului este acela de a accesibiliza informația pentru utilizatori. De valoarea pe care el o acordă acestei accesibilizări depinde devenirea viitoare a elevului. Atunci când bibliotecarul școlar orientează căutarea așteptată de elev, înțelegând foarte bine nevoia de informare a acestuia și alegând din multitudinea de documente pe cel ce răspunde cel mai bine cererii formulate, în acel moment elevul capătă încrederea atât de necesară în bibliotecar și o va păstra pe aceasta pe tot parcursul vieții de adult. Pornim în acest demers cu pași mici, dar esențiali, de exemplu cu a-i educa, sprijini și încuraja pe utilizatori să-și adreseze într-un mod eficient întrebările și solicitările, dat fiind faptul că, adeseori, factori de ordin psihologic sau cultural pot împiedica dialogul.

Se demonstrează, astfel, cât de importante au devenit dimensiunile comunicațională și relațională în bibliotecă. De altfel, de la o bună reflectare a acestora în spațiul școlar și, deci, și în biblioteca școlară, putem spera să ajungă să se reflecte și în spațiul social, unde e lesne de observat cât de deficitar suntem din acest punct de vedere.

Ionel Enache enumeră o serie de abilități necesare unui bibliotecar, între care: „cunoștințe temeinice de biblioteconomie și știința informării; cunoașterea serviciilor oferite și a instrumentelor de informare existente; competență profesională, precizie, rigurozitate, corectitudine, coerență, consecvență, meticulozitate; preocupare pentru îmbogățirea și actualizarea cunoștințelor profesionale; devotament arătat profesiei; adaptabilitate la acțiunile de modernizare; putere de concentrare, gândire analitică și sintetică; atenție distributivă; capacitate de a crea și menține un climat de muncă stimulativ și nonconflictual; discernământ; capacitate de a îndruma, orienta și oferi informații pertinente; larg orizont de cultură”.

O cerință specială la adresa bibliotecarului școlar este cunoașterea profilului exact al utilizatorului pe care trebuie să-l îndrume. Trebuie adus în discuție faptul că, într-o bibliotecă școlară, utilizatorii pot fi copii sau adulți cu vârste și interese extrem de diferite. Este rolul bibliotecarului acela de a fi la dispoziția tuturor, în funcție de nevoile acestora de informare și de cunoaștere. Cu atât mai mult cu cât școala românească actuală nu oferă suficient spațiu instruirii elevilor cu privire la selectarea surselor, accesarea și exploatarea lor. Este evident că, în acest ritm, nici următoarele generații de adulți nu vor deține abilitățile necesare pentru a deveni independente cu ușurință, ceea ce reprezintă o mare pierdere din mai multe puncte de vedere.

Un subiect important îl reprezintă scopul pe care i-l conferă utilizatorii bibliotecii școlare. E ușor de observat că, preponderent, este vorba despre dezvoltarea lecturii, uneori a gustului pentru lectură. Însă biblioteca școlară nu deține numai colecții

beletristice și e misiunea bibliotecarului să-i informeze cu privire la acest aspect pe toți utilizatorii săi. De asemenea, nu doar titlurile sunt importante, ci și cantitățile, ținând cont de faptul că utilizatori de aceeași vârstă sau cu aceleași interese pot avea nevoie de aceleași titluri într-un timp limitat. Biblioteca școlară deține (sau ar trebui să fie interesată să dețină) produse care să contribuie la formarea unor tehnici de documentare, de identificare și de selectare a informației din orice domeniu al cunoașterii, odată cu formarea abilităților de comunicare interculturală și cetățenie activă. În acest scop, trebuie pusă în practică recomandarea lui Brigitte Richter, care vorbește despre a nu aduna colecții importante per se, ci a constitui fonduri de carte ce răspund nevoilor utilizatorilor. Înnoirea colecțiilor, ca și menținerea unui echilibru între actualizarea lor și asigurarea unei anumite continuități, sunt atribute ale unui bibliotecar profesionist. În egală măsură, a recunoaște, în colecția bibliotecii, acele exemplare care sunt martore ale progresului cunoașterii intelectuale sau surse ale cunoașterii unei epoci, reprezintă o calitate pe care fiecare bibliotecar ar trebui să o dobândească.

Daniela Dudarec identifică următoarele obiective pe care le are parteneriatul dintre școală și bibliotecă: manifestarea curiozității și interesului pentru cărți variate; cultivarea interesului și a grijii pentru carte, ca bun de valoare; utilizarea instrumentelor muncii intelectuale cu cartea; exersarea abilităților de aranjare a cărților în bibliotecă; sensibilizarea părinților și a altor factori în vederea realizării unor acte de donații și sponsorizări; formarea obișnuinței de a merge la bibliotecă, de a căuta cărți sau alte informații.

Sunt evidente efectele benefice ale acestui parteneriat asupra elevilor, care vor deveni mai performanți; vor dobândi tehnici alternative și chiar superioare de învățare; își vor dezvolta gândirea critică; vor descoperi rezolvări ale conflictelor pe cale amiabilă, stopând astfel actele anti-sociale; vor sprijini categoriile defavorizate, implicându-se în activități de voluntariat; vor fi receptivi la opinii diferite de ale lor. Se evidențiază, astfel, un nou rol pe care îl au bibliotecarii școlari, acela de a-și oferi aportul formativ, informativ și educativ către elevi.

Important de menționat este și faptul că prea mulți dintre români consideră un lux achiziția de carte pentru biblioteca personală. Este vorba, aici, atât despre mentalitatea păguboasă conform căreia cultura nu este suficient de necesară, cât și despre comoditatea oferită prin dotarea bibliotecilor. Astfel, biblioteca școlară devine un adevărat mediator de cultură, rol pe care trebuie să-l conștientizeze și să-l folosească drept pretext pentru orice alt tip de manifestare culturală, cum sunt spectacolele de teatru, serile de poezie (sub formă de cenacluri sau cercuri literare), expozițiile pe diverse teme.

În acest scop îi stau la dispoziție activitățile pe care le poate desfășura în parteneriat cu alte instituții, iar școala – prin cadrele didactice și elevi – ar trebui să ocupe primul loc, ca beneficiar direct al bibliotecii școlare. Este adevărat că, pentru asta, biblioteca este cea care trebuie să facă propunerile și să aibă inițiativa, pentru că deține atât vocația, cât și mijloacele necesare. Colaborarea cu cadrele didactice trebuie să devină metodă aplicată permanent, pentru că acesta este, pentru elevi, momentul creării unor deprinderi de lucru cu cartea.

De aceea, activități ca cele prezentate în continuare pot susține efortul cadrelor didactice și al bibliotecarilor deopotrivă, în asumarea rolului de a-i educa pe elevi, nu doar de a-i instrui.

Întâlnirile tematice între elevi și bibliotecarii școlari sunt nu doar recomandate la fiecare început de an școlar, ci chiar eficiente în demersul de accesibilizare a unor informații, servicii, spații, oferte de învățare, colecții ale bibliotecii.

Expoziția tematică de carte susține desfășurarea unor evenimente precum aniversările, comemorarea unor evenimente sau a unor personalități, zilele porților deschise sau sărbătorirea cu diverse prilejuri. Ea presupune valorificarea unor categorii de documente sau a unor teme de interes, în funcție de natura evenimentului.

Vitrina cu cărți pune în valoare fie o colecție de documente, fie un eveniment cultural, prin aspectul conferit de aranjare, estetică, efecte de lumină, ilustrații, titluri și chiar citate.

Serile de poezie sau întâlnirile cu autorii/artiștii/personalitățile culturale nu sunt chiar evenimente la îndemâna oricărei biblioteci școlare. Dar asta nu înseamnă că bibliotecarii nu trebuie să încerce desfășurarea lor, chiar și în limitele impuse de condițiile exterioare evenimentului.

Animația de tip complet presupune atât cluburi de dezbateri/de lectură, cât și implicarea altor arte prin audiții muzicale, recitaluri, proiecții video, spectacole de muzică și poezie.

Teatrul de păpuși sau atelierele creative pot fi valorificate fie prin invitarea unor specialiști, fie prin implicarea elevilor școlii, dacă este posibilă colaborarea cu cercurile de teatru sau cu cele creative din școală.

Jocurile didactice pe calculator ar putea constitui un pas important spre învățare pentru elevii care apreciază noile tehnologii, dar nu depun suficient efort pentru învățarea tradițională.

Concursurile literare sunt un bun prilej pentru valorificarea cunoștințelor elevilor capabili de performanță.

„Și cărțile au suflet!” este o activitate de **recondiționare a documentelor din bibliotecă**, la care pot participa elevi, părinți și cadre didactice.

Audițiile literare au un rol important la orice vârstă, cu atât mai mult cu cât tehnologia a permis existența audiobook-urilor.

Campania de donare de carte sensibilizează întotdeauna, pentru că aduce beneficii atât celui care oferă, cât și celui care primește.

Jurnalul foto este azi o activitate la îndemâna oricui, pentru că majoritatea elevilor sunt pasionați de fotografie. Nu trebuie decât să fie îndrumați în realizarea unor jurnale, pe care apoi să le expună și cu care chiar să concureze.

Mediatizarea evenimentelor este o activitate care necesită timp și efort suplimentar, însă care aduce multe beneficii bibliotecii și școlii deopotrivă. Ea demonstrează dorința de a ieși din anonim, cu scopul oferirii unor exemple de bună practică și pentru a sublinia contribuția instituției în comunitatea care o găzduiește.

Câteva considerații despre lectură

Contextul social în care analizăm cititorii și preferințele lor de lectură este unul care poate descuraja. Societatea propune ca modele de succes oameni care nu citesc, ci, dimpotrivă, îi consideră pe cititori persoane excentrice. Acest fenomen trebuie să ne preocupe în măsura în care avem datoria morală de a oferi

îndrumare tuturor elevilor noștri, deci și tuturor utilizatorilor bibliotecii.

Este adevărat că primul pas în biblioteca școlară este făcut fie pentru a cunoaște acest spațiu nou, fie pentru a onora o sarcină impusă de cadrul didactic. Însă ceea ce se întâmplă după aceea cu elevul-utilizator depinde, în bună măsură, și de bibliotecar. În acest sens, până ajunge să-și cunoască „clienții”, bibliotecarul trebuie să dețină și cunoștințe despre lectură, în afara celor de specialitate. Aceste cunoștințe îi sprijină interacțiunile cu elevii, pentru că îl ajută să le înțeleagă nevoile și, ulterior, să le ofere îndrumarea necesară. E clar, în acest context, că biblioteca școlară nu e numai un loc de unde se pot împrumuta cărți, ci că oferă multe alte servicii în legătură cu informația și cunoașterea prezente în cărți (și nu numai).

E bine de știut, de exemplu, că există trei niveluri de receptare a unui text prin lectură: lectura superficială, cea profundă și cea istorică sau bibliografică. De asemenea, există numeroase clasificări ale tipurilor de lectură, una dintre ele, aparținând lui Adrian Marino, fiind redată în continuare : „fast-reading, slow-reading, hipologografică, hiperlogografică, liniară, literară, informativă, exploratorie, de cercetare, zapping, informație, distracție, refugiu, plăcere, cultură, existență, întreținere, recreere, curiozitate”.

O clasificare a tipurilor de lectură este realizată și de către Catinca Agache , aceasta identificând: „lecturile bivalente: - de informare / de divertisment; obligatorie / facultativă; particulară / colectivă; eficientă / superficială; lentă / rapidă; - lectura propriu-zisă / iconică (televiziune, internet); - lectura viciu / plăcere / muncă; - după scop: lectura de informare (de instruire și de formare; de satisfacere a curiozității intelectuale; practică) / divertisment; - liniară; - selectivă; - exploratorie; - de cercetare; - literară; - informativă globală”. Etapele unei lecturi eficiente sunt: selectarea; problematizarea; lectura efectivă; reamintirea; verificarea.

Prin lectură se receptează un text scris, ceea ce conduce la formarea culturii generale, lărgirea ariei de cunoaștere, progresul limbajului, dezvoltarea imaginației și a inteligenței. Citind, copiii își modelează gustul estetic, își cultivă gândirea, imaginația creatoare, spiritul de observație, exprimarea, își educă sentimentele și își formează o conduită civilizată în societate. În același timp, unul dintre obiectivele importante este acela ca elevii să poată adopta o poziție personală față de lecturile lor. Este recunoscut rolul literaturii în educarea elevilor în spiritul binelui, al adevărului și al dreptății sau în formarea unor atitudini pozitive, ca cinstea, demnitatea, atitudinea față de muncă sau cultivarea patriotismului. Între efectele literaturii asupra elevului se numără și dezvoltarea competenței de comunicare, alături de extinderea înțelegerii - prin experiențele de cunoaștere / autocunoaștere sau de formarea gustului estetic - prin experiența plăcerii estetice. Dezvoltarea competenței de comunicare se face prin întâlnirea elevului cu performanța lingvistică și textuală, specifică literaturii.

În egală măsură, lectura este creatoare. Ea dă naștere întrebărilor, iar întrebarea presupune creație, căci, atunci când elevul (și nu doar el) întreabă, înainte de aceasta el gândește, reflectează, repetă, într-un adevărat ritm al cunoașterii. Nicoleta Marinescu citează cele zece porunci ale bibliotecarului, scrise de GraceAnne de Candidato: „1. Înscrieți-vă la o listă de discuții! 2. Ați absolvit o facultate, dar ocupați-vă zilnic de formarea dumneavoastră

profesională! 3. Creați-vă oportunități! 4. Descoperiți, păstrați, întrețineți simțul umorului! 5. Fiți bibliotecarul pe care v-ar plăcea să-l întâlniți, dacă ați fi utilizator: deschis, atent, servibil, generos! 6. Păstrați un echilibru între munca și viața dumneavoastră! 7. Singura certitudine este schimbarea! 8. Dezvoltați propriile valori profesionale, dar și ale meseriei! Respectați-vă colegii! 9. Publicați! O meserie nu va evolua fără literatura de specialitate! 10. Bibliotecarul relaționează cu oamenii cu idei!”

Urmând acest model, împreună cu elevii mei, dar și cu utilizatorii bibliotecii, îmi propun să alcătuiesc un decalog al cititorului, pe care să-l afișez apoi în bibliotecă, spre luare-aminte.

Momentul în care înțelegem că biblioteca școlară este capabilă să desăvârșească actul educațional este unul deosebit de revelator, pentru că acceptăm, în sfârșit, că aparținem unei comunități reale. Așa cum, atunci când pretindem că trăim într-o societate avansată, e firesc să ne dorim „biblioteci avansate, care să răspundă dinamismului vremii” .

Bibliografie

1. *** Biblioteca școlară - spațiu ideal de informare și comunicare, Editura Universității de Vest, Timișoara, 2012
2. Agache Catinca, Biblioteconomie - valori tradiționale și moderne, Editura Vasiliana '98, Iași, 2007
3. Enache, Ionel, Managementul bibliotecilor: suport de curs, Editura Universității din București, București, 2012
4. Horvat, Sălcu, Introducere în biblioteconomie, Editura Grafoart, București, 1996
5. Regneală, Mircea, Noi studii de biblioteconomie, Editura ABR, București, 2009
6. Richter, Brigitte, Ghid de biblioteconomie, Editura Grafoart, București, 1995
7. Stoica, Ion, Interferențe biblioteconomice, Editura Ex Ponto, Constanța, 1997

Competența de a învăța să înveți utilizând gadgeturile vremii actuale. Experiențe didactice digitale

De **Mihaela Gogu**

Școala Gimnazială Nicolae Stoleru, Baia (Suceava)

Lucrarea prezintă aspecte concrete, din experiența didactică în învățământul primar, de utilizare a instrumentelor, aplicațiilor și platformelor digitale de către elevi, în diverse activități educative, formale și nonformale, dar mai ales în proiecte, inclusiv eTwinning. Sunt prezentate multe modele de bune practici, de realizări de produse digitale, de către elevi și cadrul didactic, în

diferite demersuri, precizându-se disciplinele și scopul pentru care au fost create. Întreg conținutul lucrării este centrat pe sublinierea efectelor pozitive ale utilizării gadgeturilor în activități didactice inedite și creative, completând și întregind ideea referitoare la formarea și dezvoltarea competenței de „a învăța să înveți” cu bucurie și de a împărtăși și altora din ceea ce ai acumulat, o tendință a educației globale actuale.

Elevii de astăzi sunt nativi digital și ei înțeleg și abordează extrem de repede și facil programe și jocuri diverse, pe telefoane, tablete sau calculatoare. Se mai vehiculează ideea că elevii actuali se îndepărtează de învățătură, tocmai din cauza accesării asidue a mijloacelor digitale... Atunci, de ce să nu îi motivăm să învețe, să participe efectiv, cu drag, la demersul didactic, atrăgându-i creativ, ca într-un joc, spre o învățare experiențială, de durată, care poate trece dincolo de pereții sălii de clasă?... Așa încât, fără să știe, ei dezvoltă competența de a învăța să înveți în mod involuntar, făcând ceea ce le place mai mult- utilizând gadgeturile vremii actuale...

De precizat că sunt anumite momente, ore, tipuri de lecții unde se pretează aducerea la școală a telefoanelor, tabletelor, laptopurilor. Nu se poate oricând, oriunde și oricât... Însă, dacă educatorul își proiectează astfel de momente, cel puțin o oră pe săptămână, la lecții de predare-învățare, unde elevii pot să descopere și să prelucraze informații, accesând Internetul, la lecții de consolidare, unde, utilizând aplicația Word Cloud pe telefon, pot crea, la CLR sau LLR familii de cuvinte, simboluri, mesaje, caracterizări succinte ale personajelor literare; la Matematică, recapitulând cunoștințe și deprinderi de calcul cu Kahoot; la Științe, creând colaje foto cu specii de plante, animale, cu Pick Collage sau Collage Maker, este extraordinar... De semnalat un aspect deosebit al acestor lecții speciale: elevii lucrează mult în echipe, constituite aleatoriu, cei mai buni explicând și ajutându-i pe ceilalți, cu empatie și toleranță. Cei mai timizi capătă încredere și stimă de sine, prezentându-și, în fața colectivului, micile realizări. Se dezvoltă mult procesele psihice: gândirea logică, atenția, memoria, limbajul, inteligența creatoare. De asemenea, laturile personalității capătă profunzimi, în sens pozitiv.

În afara utilizării tehnologiilor digitalizate în clasă și la lecții, un aspect deosebit constă în folosirea acestora în cadrul activităților nonformale, în special la proiectele educaționale. Pentru că în ultimii ani am desfășurat multe activități educative, formale, nonformale, proiecte, multe dintre ele cu tematică ecologică, prezint câteva instrumente, aplicații și platforme, pe care le-am folosit, cu elevii, în cadrul acestora și realizările copiilor, care au fost apreciate, inclusiv pe platforma eTwinning.

O aplicație extraordinar de frumoasă și de ușor de utilizat este **ChatterPix Kids**. Se descarcă din magazinul Play al telefonului Smart. Intrând în aplicație, se fotografiază un desen al elevului, o imagine a unei plante, viețuitoare, fenomen al naturii, de exemplu, apoi, cu degetul, se trasează linia gurii acestuia, după care elevul înregistrează un mic discurs (de 60 de secunde) – o descriere, un concept. Se salvează la secțiunea Videoclipuri, apoi se trimite doamnei/domului profesor, pe Messenger, dacă a fost o temă pentru acasă.

Am folosit- o cu succes și în cadrul Săptămânii „Educația Globală”, la tema „Schimbările climatice”, elevii realizând mini- proiecte cu animale pe cale de dispariție, de la noi din țară și din alte țări. De asemenea, în cadrul unui proiect eco ce are ca temă dezastrele

naturale, copiii au realizat proiecte mici despre vulcani, inundații, cutremure, eroziuni ale solului. Această aplicație am folosit-o cu succes și eu, ca profesor, în cadrul unor lecții demonstrative, la precizarea temei lecției, a scopului, a obiectivelor urmărite, imaginea „vorbitoare” prezentată cu ajutorul videoproietorului constituind un element- surpriză minunat, pentru elevi, chiar la începutul demersului didactic.

Platforma **Canva** necesită un cont și poate fi utilizată atât pe telefon, cât și pe laptop. Are foarte multe disponibilități și funcționalități, dar noi, la ciclul primar, am utilizat-o cu preponderență pentru realizarea de postere, afișe, logouri, invitații, felicitări. Are în stânga o succesiune de comenzi, care permit realizarea acestor produse digitale. De remarcat este că pune la dispoziție propria librărie de imagini – fundaluri sau imagini, dar permite și încărcarea fotografiilor proprii, pentru realizarea unor produse originale.

Am utilizat-o mult, elevii creând frumoase logouri și postere la proiectele eTwinning „We wind the nature”, „1,2,3...Let's go through the Universe with Paxi!”, „Be a recycling Hero!”, „Adventures of the atmospheres”, „Our precious tales”, „Money for children”etc. De asemenea, elevii au proiectat și realizat frumoase felicitări digitale, de Crăciun și Anul Nou, pe care le-au salvat, urmând să le trimită celor dragi.

Aplicația **Stop Motion** se descarcă gratuit din magazinul Play și permite realizarea unui filmuleț animat grozav, dintr-o succesiune de fotografii, făcute la realizarea, pas cu pas, a unui produs. Noi am folosit-o la lecții de Științe, când elevii au realizat o animație cu părțile componente ale unei plante – lipind, pe rând, într-un colaj, rădăcina, tulpina, câte o frunză, câte o floare, etc. Se ponește editarea, după finalizarea seriei de cel puțin 40 de fotografii, se salvează și se postează unde e nevoie. De asemenea, am realizat filmulețe cu această animație în preajma vacanței de iarnă, când copiii au lucrat, la Arte vizuale și abilități practice, podoabe din materiale reciclabile, pentru Pomul de Crăciun- Coșulețul, Brăduțul, Globulețul.

Aplicația **Renderforest** este gratuită și necesită cont, ca multe altele. Este grozavă, mai ales pentru realizarea de prezentări interactive, animate, ludice, inedite. Are o librărie de scene și personaje, grupate pe teme de interes sau domenii ocupaționale, o gamă de tranziții atractive, de la un slide la altul, posibilitatea de a scrie, concis, la fiecare slide explicații sau concepte și o colecție de melodii, care pot întregi frumusețea prezentării.

Elevii de clasa a III-a au folosit-o în cadrul lecțiilor de Științe legate de Circuitul apei în natură, de Poluarea apei, a solului, a aerului și mai ales, la activitățile desfășurate cu ocazia Zilei Internaționale a Apei sau a Pământului. De asemenea, la Educație civică, au realizat prezentări ale valorilor morale: Prietenia, Încrederea, Respectul, Cinstea, Curajul.

Platforma **Genial.ly** este... genială și, de departe, preferata elevilor mei, surclasând pe tradiționalul Power Point sau pe altele, cunoscute. Are o gamă mare de utilități, permițând, în varianta gratuită, realizarea de foarte multe produse digitale: afișe, postere, quiz-uri, imagini interactive, prezentări animate grozave. Interfața prietenoasă și modul de lucru care permite exersarea abilităților digitale și dezvoltarea creativității a incitat elevii, care au lucrat intens și au creat, în clasa a IV-a foarte multe astfel de lucrări, la școală, în Săptămâna Altfel sau acasă, unele fiind cerute de ei, ca și teme, la Științe, Geografie, Istorie, LLR.

Interesant este faptul că, la un moment dat, chiar depășind momentele Școlii online, fiind la clasă, pe principiul Clasei inversate, elevii au devenit, rând pe rând, mentori ai învățării. Ei își alegeau o temă, de la o lecție ce urma, peste 1-2 săptămâni și realizau o prezentare inedită, cu multe momente surprinzătoare, „presărate”, pentru colegi și pentru doamna învățătoare. De menționat prezentările lor: „Sistemul Solar”, „Delta Dunării”, „Relieful României”, „Animale dispărute”, „Apa- în viața noastră”, la Științe, dar și „Localitatea mea”, „România- țara mea”, „Europa- un continent al planetei”, „Ștefan cel Mare”, „Primul război mondial”, la Istorie. De remarcat realizările unor elevi, pentru activități nonformale- pentru Săptămâna Județeană a Nonviolenței în mediul școlar și Campania R.E.S.P.E.C.T. (inițiate de I.Ș.J. Suceava și inspector Tatiana Vîntur), care se desfășoară în luna ianuarie, a fiecărui an școlar, cu teme speciale: „Fii Inteligent, nu Violent!”, „Ce este conflictul?”, „Toleranța- o însușire a celor nobili” etc.

Acestea sunt doar câteva dintre rezultatele preocupărilor în domeniul tehnologiilor digitalizate, din ultimii ani, cu elevii, realizate cu instrumentele, aplicațiile și platforme pe care le-am utilizat, înregistrând reale progrese în învățare, căci elevii s-au jucat, învățând și au învățat, jucându-se, într-o atmosferă de bucurie a acumulării de cunoștințe și de exersare a deprinderii de a da și altora din ceea ce ei au dobândit.

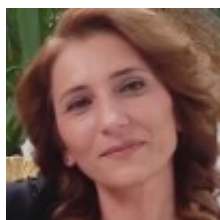
Bibliografie

1. „Educația digitală în școlile din Europa, Raport Eurydice”, Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2019.
2. Ceobanu, Ciprian, „Învățarea în mediul virtual”, Editura Polirom, Iași, 2016.

Instrumente și resurse digitale în învățământul primar

De **Gina Dumitrache**

Școala Gimnazială Sfântul Vasile, Ploiești (Prahova)

Utilizarea noilor tehnologii în cadrul activităților integrate din învățământul primar au o importanță deosebită pentru dezvoltarea performanțelor cognitive ale elevilor și cadrele didactice le pot utiliza cu succes în toate etapele unei activități: captarea atenției, reactualizarea/ fixarea cunoștințelor, dirijarea învățării, obținerea performanței, evaluarea cunoștințelor. Utilizarea tehnologiei informațiilor și comunicațiilor se impune din următoarele motive: nevoile și cerințele școlarilor pretind învățătorilor o schimbare de abordare a activității educaționale; tehnologia contribuie la dezvoltarea competențelor pentru secolul XXI, stabilite de UNESCO ca fiind: comunicarea, colaborarea, experimentarea, gândirea critică, rezolvarea de probleme; trăim în era informațională, de aceea este necesar să formăm copiilor abilități

pentru a putea gestiona volumul foarte mare de informații.

În vederea utilizării într-o mai mare măsură a noilor tehnologii în activitățile instructive-educative din învățământul primar, consider că sunt necesare următoarele:

- dotarea fiecărei clase cu videoproiector, tablă interactivă și softuri educaționale;
- participarea tuturor cadrelor didactice la cursuri de formare în domeniul TIC (tehnologia informațiilor și comunicațiilor);
- diseminarea unor exemple de bună practică a utilizării noilor tehnologii în cadrul comisiilor metodice, cercurilor pedagogice, reviste de specialitate, ghiduri metodice etc.

Copiii de vârstă școlară vin cu un apetit vorace pentru învățare, iar cadrele didactice trebuie să găsească strategiile și chiar tehnologiile potrivite pentru a-l menține viu. Cu răbdare și perseverență, dar mai ales cu profesionalism și responsabilitate, veți reuși să aplicați și să vă bucurați în egală măsură de oportunitățile pe care noile tehnologii le deschid în beneficiul elevilor dumneavoastră.

Aduc în atenție o cercetare care a urmărit identificarea opiniilor cadrelor didactice privind eficiența utilizării resurselor digitale asupra activităților didactice din învățământul primar. În urma prelucrării, analizei și interpretării datelor colectate prin metoda anchetei pe bază de chestionar adresat cadrelor didactice din învățământul primar și prin interviuri individuale semistructurate adresate acestora, se pot prezenta următoarele concluzii:

- Resursele și instrumentele digitale sunt folosite zilnic în procesul instructiv-educativ de către cea mai mare parte a respondenților;
- Utilizarea instrumentelor/resurselor digitale îi atrage pe elevi în activitățile de predare, este o modalitate de a aduce lumea lor, de nativi digitali, în sala de clasă, de a-i motiva să învețe;
- Instrumentele digitale fac învățarea mai eficientă, activitățile devin mai atractive, captivante, iar elevii devin mai curioși, captivați.
- Elevilor le place să învețe utilizând instrumente și resurse digitale;
- Elevii înțeleg mai repede noțiunile noi atunci când se apelează la instrumente digitale;
- Perioada de suspendare a cursurilor față în față a permis profesorilor și elevilor să se concentreze pe dezvoltarea de capacități și competențe utilizând instrumente digitale; competența digitală este esențială pentru educație, viață profesională și participare activă în societate;
- Aproape 90% dintre respondenți consideră că utilizarea resurselor/instrumentelor digitale duce la creșterea gradului de implicare a tuturor elevilor în propria învățare, pregătirea a devenit individuală, ținând seama de caracteristicile personalității, interesele și nevoile fiecărui elev.

În opiniile învățătorilor chestionați în legătură cu mediul online de învățare, acesta a însemnat autodepășire - învățarea unor lucruri noi în domeniul digital i-a făcut să fie la curent cu inovațiile în domeniu, în mod special cu instrumentele și aplicațiile digitale. Cadrele didactice au înțeles că se pot face lecții online uimitoare, iar dacă elevul vrea să învețe, lecția online oferită de către învățător devine de neuitat.

În perioada pandemiei, profesorii au fost nevoiți să integreze noile tehnologii de predare într-un timp scurt. Au înțeles că organizarea

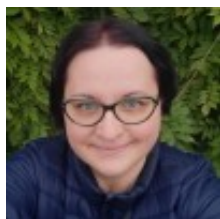
procesului de învățare în mediul online presupune o pregătire specială în ce privește adaptarea și gestionarea conținutului, asigurarea mijloacelor necesare procesului de instruire și, mai ales, în ce privește climatul învățării și asigurarea unei relații firești pentru astfel de experiențe didactice mediate. Trecerea la învățare online a determinat conștientizarea lacunelor, a deficiențelor referitoare la abilități digitale, conectivitate și utilizarea tehnologiilor în educație. Activitatea online a fost la început o provocare, iar ulterior s-a transformat într-o constantă constructivă a cărei eficiență creștea de la o zi la alta.

După părerea cadrelor didactice interviewate cu privire la valorificarea în activități viitoare a instrumentelor digitale folosite în perioada online, am constatat că se dorește crearea unor oportunități de a interacționa cu elevi și profesori din școli, județe, sau chiar alte țări, continuarea utilizării materialelor didactice cu suport tehnologic în abordarea inter și transdisciplinară a temelor alese, stimulând astfel interesul și gândirea critică în aprofundarea cunoștințelor, dar și pentru dezvoltarea creativității elevilor.

Efectele jocurilor video asupra elevilor

De **Alexandra Bercea**

Liceul Tehnologic Anghel Saligny, Turț (Satu-Mare)

Jocurile video reprezintă una dintre activitățile principale a majorității elevilor, indiferent de vârstă la nivel global, fiind o problemă de care educatorii se lovesc zi de zi și căreia nu știu întotdeauna să îi facă față. Efectele jocurilor video asupra minții și comportamentului elevilor pot fi deopotrivă pozitive și negative. Printre efectele pozitive, se numără dezvoltarea gândirii critice, deprinderea unor abilități de socializare, caracterul educativ, îmbunătățirea coordonării mișcărilor, descărcarea emoțională etc.

Astfel, potrivit unor studii realizate, jocurile video non-violente contribuie la dezvoltarea gândirii critice a elevilor deoarece îi obligă pe utilizatori să gândească rapid, mai ales în cazul jocurilor ce implică o anumită acțiune, care necesită căutarea și găsirea unor soluții pe moment, pe baza unor indicii descoperite treptat, pe parcursul a mai multor etape. În viața reală, acest lucru ajută elevii să găsească mai multe modalități de rezolvare a unei probleme matematice, lucru care le poate fi de folos în viață. Mai mult, acest tip de jocuri ajută și la formarea atenției distributive.

Deprinderea abilităților de socializare se realizează prin intermediul jocurilor video, potrivit experților, datorită faptului că persoane din întreaga lume se pot conecta prin intermediul unor rețele din interiorul jocului și pot realiza sarcini de lucru în cooperare. Acest lucru este benefic în special în cazul persoanelor cu autism, deoarece jocurile video oferă modele de răspuns la stimuli vizuali și verbali, construind modele de socializare.

Elementul educațional al jocurilor video este reflectat în metodele moderne de predare-învățare, la orice materie, profesorii din ziua de azi utilizând diferite platforme și jocuri online atât în predarea conținuturilor noi, cât și pentru sistematizarea și verificarea unor cunoștințe anterioare ale elevilor.

La nivel de coordonare a mișcărilor, datorită jocurilor video, elevii din zilele noastre nu mai sunt nevoiți să joace fizic un sport, deoarece studiile arată că mișcărilor fizice de pe jocurile de tip consolă au un efect mai bun, în acest sens.

Nu în ultimul rând, în cazul persoanelor care nu practică sporturi agresive, jocurile video pot ajuta la eliberarea emoțiilor negative și a frustrării, eliminând stresul pe termen lung. Totodată, acest tip de activitate ajută persoanele introvertite să se exprime mai bine și poate avea chiar un efect relaxant asupra copiilor.

Pe de altă parte, **efectele negative ale jocurilor video** asupra elevilor se reflectă în creșterea riscului de manifestare a agresivității verbale, fizice și la nivel mental, mai ales în rândul adolescenților, deoarece această vârstă este oricum una foarte dificilă.

Astfel, elevii care utilizează jocuri cu conținut ridicat de agresivitate se pot confrunta cu un dezechilibru în gândire, în răspunsul la stimuli din viața reală, au un nivel mai scăzut de creativitate și nu pot gândi în mod independent. Mai mult, utilizatorii de jocuri video violente își pierd repede puterea de concentrare și nu citesc bine, deoarece expunerea la animații de tot felul forțează creierul să gândească la o viteză mult mai mare decât cea normală. Ei pot prelua un limbaj vulgar și agresiv de la alți utilizatori, cu care sunt conectați în joc.

În ceea ce privește sănătatea utilizatorilor de jocuri violente, mai ales copii sau adolescenți, aceștia pot dezvolta probleme de musculatură, de vedere, postură incorectă, obezitate etc. Mai mult, acest tip de jocuri duc la izolare socială, la neglijarea studiului și a temelor pentru acasă, la înstrăinarea de membri familie și prieteni și cel mai grav, la un comportament agresiv față de colegii de clasă, manifestat prin bullying.

Efectele cele mai grave ale utilizării jocurilor video violente sunt cele care au impact asupra performanței școlare. Astfel, unii elevi își pierd puterea de concentrare și interesul față de studiu, iar rezultatele scad considerabil, putând duce, în cazuri extreme și la risc de abandon școlar.

În concluzie, acest subiect este unul foarte sensibil și nu trebuie neglijat sau trecut cu vederea de către părinți sau educatori, deoarece efectele negative ale utilizării jocurilor video pe termen lung pot fi dezastruoase pentru elevi. Câteva soluții în acest sens ar putea cuprinde limitarea acestei activități acasă, limitarea sau chiar interzicerea utilizării telefoanelor mobile în timpul orelor de curs și în pauze, precum și organizarea unor campanii de informare și de conștientizare, în școli, cu privire la pericolele la care sunt expuși elevii prin utilizarea acestor tipuri de jocuri.

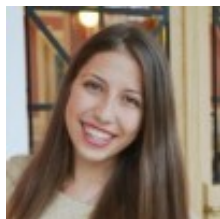
Bibliografie

1. Ferguson, C.J., Rueda S.M., Ferguson D.E., Fritz S., Smith S.M., Violent Video Games and Aggression, 2010.
2. Green C.S, Seitz A.R., The impacts of video games on cognition, 2015
3. Olson C.K., Kutner L.A., Warner D.E., The Role of Violent Video Game Content in Adolescent Development, 2008.

Studiu de caz și posibile intervenții pe un caz concret

De **Monica-Laura Mureșan**

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Arad (Arad)

În acest articol vom prezenta un mod de a realiza un studiu de caz, pornind de la un exemplu concret. Vom porni de la descrierea cazului, continuând mai apoi să detaliem dezvoltarea/funcționarea emoțională, dezvoltarea socială și dezvoltarea/funcționarea motivațională. Vom prezenta o scurtă analiza funcțională a cazului, iar la final vom prezenta câteva posibile intervenții care ar putea ameliora comportamentul elevului V.A.

Descrierea cazului

V.A. este un elev în clasa a 12-ă la specializarea contabilitate, la un liceu dintr-un mic oraș din județul Arad. În acel oraș există doar două licee, iar V.A. este la cel care este considerat a fi mai slab. Grădinița și clasele I-VIII le-a parcurs în mediul rural, într-un sat apropiat de orașul în care este la liceu, aproximativ la 15 km. Dorința lui inițială a fost de a fi repartizat la un liceu din Arad sau la liceul care se considera a fi mai bun din orașul în care frecventează actual școală, însă datorită mediei a fost repartizat altundeva. Face naveta în fiecare zi cu trenul.

Până pe clasa a IX-a nu a manifestat niciun fel de probleme școlare, avea mereu note bune, era un elev de nivel mediu. Începând cu clasa a 9-a, a început să decadă ușor. Compania colegilor, profesorii școlii și mediul școlar în general, l-au condus să frecventeze tot mai rar școala, ajungând de fiecare dată la final de an să rămână cu câte o corigență pe vară, dar niciodată repetent. Fiind acum în clasa a 12-a, un an foarte important pentru el, tendința lui de a absenta ar putea reprezenta o problemă gravă pentru viitor său. Vom analiza în cele ce urmează mai în detaliu cazul lui V.A., dar mai întâi considerăm necesară o mică prezentare a istoriei sale persoanele, vieții familiale și sociale, precum și a nivelului său de funcționare.

Provine dintr-o familie cu un venit modest și cu multe probleme. Tatăl său este alcoolic, iar copilăria sa a fost una plină de certuri, bătăi și alte scandaluri. El are și o soră mai mare, care însă datorită acestor circumstanțe a părăsit domiciliul și a locuit cu bunică, actual locuind însă în Arad singură. În ciuda acestor circumstanțe el a avut parte de multă susținere din partea bunicilor, cât și a mamei. În ceea ce privește viața lui socială, el face parte dintr-un grup relativ stabil de prieteni, neavând o influență proastă asupra lui și care îl susțin când este cazul. Ca în orice grup de prieteni există și momente de ironizare pe care le gustă de multe ori, însă alteori se vede că îl afectează foarte mult (de exemplu când consumă alcool și este comparat cu tatăl său sau când i se atrage de multe ori atenția asupra jocurilor de noroc pe care le practică, chiar dacă e pe bună dreptate). De multe ori

acordă prea multă atenție vieții sale sociale și grupului de prieteni, decât altor lucruri. Chiar dacă are o viață socială activă, mult din timpul său îl ocupă jocurile pe calculator. Își pierde de multe ori zilele, chiar și nopțile, jucându-se.

Din punct de vedere funcțional nu am putea spune că prezintă probleme majore. Ca funcționare cognitivă nu are niciun fel de probleme, abilitățile lui cognitive funcționează la nivel optim, dar nu-și folosește acest potențial la nivel maxim. Datorită numărului mare de absențe pe care le acumulează într-un semestru, nu are parte de stimulare și exercițiu în sens intelectual. Zilele în care nu merge la școală de multe ori le doarme sau se joacă pe calculator. Are note mici și adesea rămân corigente. Ca urmare este considerat un elev slab și i se și spune adesea acest lucru.

Principală sa problemă se află la nivel motivațional. Pornind chiar din primul an de liceu „cu stângul”, a dezvoltat o apatie față de școală. Mediul nou în care a intrat nu era unul atractiv și plăcut pentru el. Din spusele lui chiar elevii din acel liceu erau „proști” și simțea că nu se poate adapta. A încercat să-i solicite pe părinți lui de mai multe ori să-l transfere, spunându-le nemulțumirile lui și chiar și probleme cu matematica pe care le are, însă aceștia au ignorat complet această opțiune. Astfel s-a ajuns să-i scadă drastic motivația de a mai merge la școală și totodată l-au condus să-și cultive un sentiment puternic de apatie față de școală în sine. A ajuns să considere școala un lucru inutil și abia așteaptă să termine ca să poată să se angajeze. De aici reiese și faptul că nu are de gând să continue cu studiile superioare.

Folosind tehnica observației, am reușit să culegem o serie de date despre acest caz, precum cele menționate mai sus, însă nu numai. În cele ce urmează, vom prezenta câteva dintre aceste aspecte observate cu privire la diferitele domenii de dezvoltare ale lui V.A.

Dezvoltarea/funcționarea emoțională

V.A. nu prezintă disfuncționalități la nivel emoțional, însă este foarte reținut în ceea ce privește exprimarea acestora. Puține sunt persoanele în fața cărora reușește să-și dezvăluie adevăratele sentimente. În ceea ce privește problema lui școlară, el își face cunoscute sentimentele față de această, mai exact dezgustul și sentimentul de neplăcere pe care îl simte când intră în instituția respectivă, precum și la cel mai mic gând la aceasta. Pe lângă acest fapt vizibil, ceea ce încearcă să ascundă din punct de vedere emoțional sunt îngrijorările cu privire la viitorul lui și la efectele pe care le poate avea absenteismul asupra lui și imaginii sale în societate. Pare să fie conștient de efectele negative pe care le-ar putea avea comportamentul lui, însă încearcă cu orice preț să-și ascundă aceste gânduri.

Dezvoltarea socială

Abilitățile sociale ale lui V.A. sunt printre punctele sale forte. Este foarte abilitat în ceea ce privește relațiile cu ceilalți, știe cum să se comporte cu ceilalți, să-i asculte, dar și să îi manipuleze și să îi înșele. Am putut observa acest lucru în numeroasele sale interacțiuni cu profesorii, caz care deși el avea multe absențe, mereu îi acordau o a doua, a treia șansă, și acest lucru doar datorită vorbelor pe care V.A. i le spunea acestora, precum și datorită promisiunilor pe care le făcea.

Dezvoltarea/funcționarea motivațională

Din punct de vedere motivațional V.A. pare a fi motivat, însă doar când vine vorba despre alte lucruri și nu când e vorba despre

școală. Precum am menționat, motivația lui pentru învățătura a început să decadă drastic începând din clasa a noua. Astfel, această profundă lipsă de motivație l-a condus la situația în care se află în prezent și mai exact la absenteismul său. Lipsa de motivație își are originile în sentimentul de neplăcere și în sentimentul că locul său nu e la cea școală, unde precum afirmă el, sunt doar proști și nu e de nimic. De asemenea, la scăderea și mai mare a motivației a dus răspunsul negativ al părinților la solicitările făcute de el de a schimba școala. În ciuda celor spuse mai sus, el manifestă totuși un nivel crescut de motivație, în sensul efortului și persistenței, în momentele în care un lucru manifestă un interes crescut pentru el, ca de exemplu momentele în care merge la corigență și se luptă pentru trecere dintr-o clasă în alta. La fel, când V.A. are un scop precis nivelul său de motivație este foarte ridicat și tot efortul său se concentrează asupra atingerii acelui scop.

Concluzionând, funcționarea la nivel motivațional a lui V.A. este una normală în viața de zi cu zi, însă în ceea ce privește activitatea sa școlară și prezență la școală el prezintă o motivație foarte scăzută.

Sumarizând toate lucrurile pe care le-am aflat despre V.A. până acum, putem spune că este predispus riscului de a nu finaliza 12 clase, respectiv de a nu lua examenul de bacalaureat sau cel puțin de a intra în examen. De asemenea, ca perspectivă de viitor, nepromovarea examenului de bacalaureat sau nefinalizarea a 12 clase, ar putea conduce la lipsa de interes și de motivație în finalizarea acestora în viitor. Astfel, V.A. ar putea ajunge un om cu doar 10 clase, muncitor de clasa de jos, care o să aibă puține perspective și posibilități de realizare profesională și personală.

Analiza funcțională a cazului

Printre antecedentele comportamentului lui V.A. s-ar putea număra lipsa de motivație și interes, încrederea scăzută în educația școlară, atitudinea parentală indiferentă, practicile educative percepute de el ca fiind nedrepte/frustrante sau incompatibilitatea între aspirațiile, trebuințele de învățare și oferta educațională a școlii. Toate acestea având o frecvență și intensitate crescută, produc comportamentul deficitar precizat mai jos.

Comportamentul deficitar al lui V.A. este absenteismul de la școală, lucru care necesită o intervenție individualizată spre a scădea în frecvență și în schimb spre a crește frecvența comportamentului de prezență la școală.

Acest comportament a reușit să se mențină prin întărirea constantă a lui. Ca urmare, prin evitarea mersului la școală nu a fost nevoit să se confrunte cu nimic din ceea ce ține de mediul școlar, respectiv, astfel a reușit să obțină puțin mai mult atenția mamei, de asemenea în acest mod poate să facă alte lucruri care îi plac, cum ar fi să doarmă sau să se joace. Totodată, acest comportament poate aduce cu sine consecințe foarte mari pentru el. Dacă va continua să nu meargă la școală posibilitatea de a nu finaliza 12 clase este foarte mare, iar astfel nu va intra nici în examenul de bacalaureat, lucru care îi va îngreuna posibilitățile viitoare de angajare.

Posibile intervenții

Intervenția indicată în cazul lui V.A. trebuie să se axeze în principal pe creșterea motivației și nivelului de conștientizare a situației în care se află.

Acest lucru se poate face într-o primă etapă prin discuții cu părinții și implicarea lor mai intensă în viața școlară a copilului lor, vizite ale lor la școală și discuții periodice cu dirigintele și profesorii de la clasă, lucru pe care până acum nu l-au făcut. Părinții trebuie să înțeleagă gravitatea problemei și efectele negative pe care le aduce cu sine. Ei trebuie la rândul lor să-și educe atitudinea și să o schimbe în scopul susținerii și încurajării unui comportament funcțional al copilului lor. Susținerea din partea părinților reprezintă un important impuls pentru copil, iar când părintele nu manifestă niciun interes față de viața școlară a copilului, acesta va considera că lor le este indiferent și poate să facă ce dorește el.

Mai apoi trebuie intervenit la nivel individual spre a crește nivelul de autoeficacitate și motivație a lui V.A. Acest lucru poate fi efectuat prin discuții cu psihologul școlii, prin teme și sarcini pe care le primește din partea acestuia. El trebuie să reușească să conștientizeze importanța mobilizării tuturor forțelor sale spre a finaliza acest ultim an cu succes. Trebuie de asemenea să i se ofere posibilitatea să-și exprime nemulțumirile în mod direct și să se caute împreună cu el o soluție optimă pentru ameliorarea acestora.

Și nu în ultimul rând intervenția trebuie să vizeze și profesorii, care necesită să acorde o atenție mai mare modului de predare și de raportare față de elevi, iar profesorii de la materiile din care urmează să susțină probele la examenul de bacalaureat, respectiv profesorii de la materiile la care prezintă probleme grave, să reușească să ajungă la un consens cu elevul, să afle ce îl nemulțumește și eventual să-i ofere sprijin suplimentar pentru a-și depăși problemele. La acest nivel mai poate interveni și o altă problemă, și mai exact cea a competențelor cadrelor didactice, însă acest lucru nu poate fi investigat și nici nu ar trebui să fie o problemă a intervenției asupra cazului nostru.

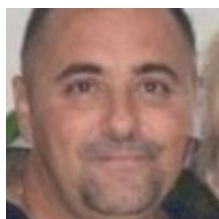
Nicio intervenție nu are efect dacă nu este însoțită de întăriri, recompense. Astfel împreună cu elevul trebuie stabilit un program de întăriri la intervale fixe, să se afle ce anume îi place și îl motivează, și în funcție de asta, dirigintele, părinții sau psihologul școlii să le aplice în urma efectuării unui număr de comportamente dezirabile din partea lui.

Astfel, în urma parcurgerii acestor pași ai intervenției se așteaptă ca absenteismul lui V.A., identificat ca și un comportament disfuncțional, să fie redus și să crească în schimb prezența lui la școală, precum și nivelul de motivație pentru activitățile școlare. Odată ce acest lucru s-a întâmplat, se presupune că și rezultatele sale școlare vor crește considerabil și ca urmare vor conduce la finalizarea celor 12 clase și îi vor crește și șansele promovării examenului de bacalaureat.

Particularitățile dezvoltării biomotrice în legătură cu conținutul și metodică educației fizice la clasele primare

De **Gheorghe Mihăilă**

Școala Gimnazială, Gura Foii (Dâmbovița)

Din punct de vedere biologic (morfologic și funcțional) dezvoltarea copiilor de vârstă școlară se realizează neuniform, marcând perioade de dezvoltare uneori mai lente, alteori mai rapide. În general, există o mare fluctuație în evoluția calităților motrice (la fel ca în cazul indicilor somatici), care se manifestă diferit de la copil la copil. Cunoașterea acestor aspecte îi va permite profesorului de educație fizică să propună exerciții adecvate pentru influențarea dezvoltării corecte și armonioase a organismului copiilor.

Statura elevilor prezintă o evoluție ascendentă neuniformă, marcând salturile cele mai ridicate, aproximativ, în clasa a III-a. La fete, acest nivel de creștere apare mai devreme, în clasa a II-a. Aceste creșteri se referă în general la membrele inferioare. O evoluție ascendentă neuniformă prezintă și greutatea, care înregistrează creșteri importante în clasa a III-a. Oasele se dezvoltă mult mai repede decât țesutul muscular. Din cauza eventualelor carențe în depunerea sărurilor de calciu în oase, a pozițiilor asimetrice din timpul statului în bănci, la birou, a purtării greșite a unor greutateți în mâini sau în spate (de exemplu, ghiozdanul, rucsacul etc.), la această vârstă pot apărea cifozele, lordozele, spatelul rotund etc. favorizate și de faptul că la vârsta de 6 ani, fibrele musculare sunt slab dezvoltate, iar țesutul muscular este bogat în apă; musculatura extensoare, de astfel, se prezintă mai puțin, dezvoltată comparativ cu cea flexoare, de unde și tendința copilului de a sta într-o atitudine ușor cifotică. De asemenea, musculatura membrelor este mai slab dezvoltată decât aceea a trunchiului.

Consider că trebuie să ținem cont de aceste particularități referitoare la dezvoltarea țesutului muscular și osos în lecția de educație fizică, astfel încât să acționăm în sensul fortificării musculaturii extensoare, pentru a preveni instalarea erorilor de postură, să ne concentrăm pe dezvoltarea musculaturii membrelor superioare și inferioare, favorizând dezvoltarea armonioasă a musculaturii întregului corp. Trebuie să acordăm o atenție deosebită corectării permanente a posturii greșite din timpul executării exercițiilor, a mersului, în repaus, a poziției statului în bancă etc.

În ceea ce privește dezvoltarea funcțiilor aparatului respirator și

circulator, trebuie să avem în vedere că viteza de circulație a sângelui este de trei ori mai mare, comparativ cu a adulților, arterele copiilor și capilarele fiind și acestea mult mai largi. Frecvența cardiacă se situează în medie la circa 90 pulsații pe minut. Din cauza nivelului scăzut de dezvoltare a centrilor nervoși care reglează activitatea inimii, aceasta are o instabilitate accentuată. Funcția respiratorie este slab dezvoltată. În timpul eforturilor, posibilitatea de mărire a cutiei toracice fiind redusă, creșterea amplitudinii mișcărilor respiratorii se realizează, îndeosebi, prind deplasarea diafragmului. Frecvența respiratorie prezintă 30 de respirații pe minut, apropiindu-se de 24 de respirații abia la vârsta de 12 ani. Perimetrul toracic prezintă creșteri continue de la an la an, atât în băieților, cât și al fetelor (la cele din urmă, fiind mai intens). Elasticitatea toracelui (diferența dintre inspirație și respirație forțată) marchează valori mai ridicate la eleve.

Așadar, este recomandat ca eforturile solicitate elevilor să fie dinamice, pe o durată scurtă de timp, asigurând între acestea pauze relativ lungi. Sunt contraindicate contracțiile statice, exercițiile de forță cu greutateți necorespunzătoare, cele de rezistență cu ritm accelerat ori variabil, ci în tempo moderat.

De asemenea, trebuie să acordăm o atenție considerabilă formării ritmului respirator și dezvoltării musculaturii intercostale, toracele copiilor fiind într-o stare de destindere permanentă.

Evoluția dezvoltării calităților motrice la elevii din clasele primare expune ritmuri diferite. Astfel, rezistența generală la eforturile de durată, uniforme și în tempo moderat, forța musculaturii extensoare a brațelor, viteza și îndemânarea, marchează creșteri continue. Mobilitatea, forța musculaturii flexoare a brațelor și a spatelui evoluează sinuos. La fel se întâmplă și cu forța musculaturii abdominale și a spatelui, iar dacă profesorii nu acordă atenția necesară tonificării acestor importante grupe musculare, va conduce la ivirea deviațiilor de coloană.

În general, există o mare fluctuație în evoluția calităților motrice (la fel ca în cazul indicilor somatici), care se manifestă diferit de la copil la copil. Putem spune că dezvoltarea fizică a copiilor din clasele primare se realizează într-un ritm lent și plin de cotituri.

Referitor la înălțime, creșterea este evidentă (aproximativ 4-5 cm pe an), însă încetinită în comparație cu vârsta anterioară, osificarea scheletului nefinalizată, dezvoltarea musculaturii lungi fiind mai pronunțată decât cea a musculaturii scurte, calitățile motrice dezvoltate cu precădere pe seama disponibilităților native, capacitatea pulmonară și debitul cardiac fiind reduse.

Ca urmare a unor activități întâmplătoare, neorganizate și nederijate, la elevii din clasa pregătitoare și clasa I, bagajul motric este redus, deprinderile sunt lipsite de precizie și finețe, reliefând lacune și erori în experiența motrică. De exemplu, deprinderile motrice de bază cum sunt: mersul, alergarea, aruncarea, prinderea și săritura sunt greșit însușite, fiind nevoie de multă muncă pentru corectarea acestora. La aceste clase, cele mai frecvente greșeli din cadrul celor mai uzuale deprinderi sunt: mersul legănat, nediferențierea mișcării de azvârlire, lansare, împingere, faptul că nu cunosc tehnica împingerii în momentul bătăii pe un picior, toate acestea trebuie corectate în timp util.

Trebuie să acordăm mai multă atenție întăririi musculaturii spatelui (mai ales la clasa pregătitoare și clasele I-III) și a abdomenului (la clasele II-III), pentru a preveni deformările de

coloană care se pot produce la această vârstă fragedă.

În concluzie, pe lângă preocuparea de largire a bagajului motric al elevilor, profesorul de educație fizică trebuie să manifeste atenție deosebită și corectării deprinderilor defectuoase cu care elevii vin la școală.

Importanța jocului didactic matematic la ciclul primar

De **Sanda Cioroianu**

Școala Gimnazială Nr. 2, Caracal (Olt)

Matematica este o disciplină care are influențe asupra tuturor trăsăturilor definitorii ale unei gândiri moderne. Exercițiile și jocurile didactice matematice reprezintă cea mai eficientă metodă didactică de stimulare și dezvoltare a gândirii matematice superioare. Integrarea acestora în procesul de predare-învățare-evaluare este de natură să contribuie la realizarea unor importante obiective ale personalității elevului. Folosind jocurile didactice matematice, putem realiza importante sarcini formative ale procesului de învățământ.

Școala își propune să ajute copilul, încă de la clasele mici, să se integreze activ și facil în societate. Matematica este disciplina care-l ajută pe micul elev să dobândească atributele unui bun căutător, a unui descoperitor de noi adevăruri, investigând diverse situații problematice. Are un rol important în educația dezvoltării gândirii abstracte, a inventivității și creativității.

Plecând de la faptul că jocul este activitatea predominantă înainte de venirea în școală, atunci este normală valorificarea acesteia în predarea matematicii. În școală, locul jocului este luat de activitatea de învățare, de aceea această trecere se realizează prin jocul didactic.

Jocul didactic matematic contribuie atât la consolidarea cunoștințelor cât și la însușirea unor concepte și noțiuni noi, prin caracterul său atractiv, prin dinamismul său, prin stimularea interesului și competitivității.

Jocul didactic matematic exercită o influență mare asupra dezvoltării intelectuale a elevilor. Prin solicitările la această activitate, se dezvoltă concentrarea atenției, educarea spiritului de observație, precum și dezvoltarea unei gândiri rapide.

Componentele jocului didactic matematic sunt scopul didactic, sarcina didactică, elementele de joc, conținutul matematic al jocului, materialul didactic și regulile jocului. Scopul didactic îl formulăm în legătură cu cerințele programei școlare, în funcție de clasa respectivă, convertite în finalități funcționale de joc.

Sarcina didactică reprezintă elementul de bază prin care transpunem la nivelul elevilor, scopul urmărit în activitatea

respectivă. Sarcina didactică a jocului matematic vizează ceea ce trebuie să facă elevii în cursul jocului pentru a se atinge scopul propus. Elevul, care are calitatea de actor și nu de spectator, contribuie cu toate forțele sale la îndeplinirea sarcinii jocului. Spre exemplu, în jocul didactic „Caută vecinii numărului...!”, scopul didactic este „consolidarea deprinderilor de comparare a unor numere”, iar sarcina didactică este „să găsească numărul mai mic sau mai mare cu o unitate decât numărul dat”. Foarte utilă în acest sens este aplicația wordwall, care permite realizarea de exerciții ludice (wordwall.net/ro/resource/7032692).

Un rol deosebit în rezolvarea problemelor îl au desenele/schemele, care ilustrează conținutul problemei. Acestea o fac accesibilă, clarificând logica relației dintre date și dirijând elevul într-un raționament matematic sistematic și complex. Să emită ipoteze, să întreprindă diverse căutări, presupuneri, să stabilească diferite relații, să găsească drumul spre descoperirea necunoscutei care pe măsură ce se pătrunde tot mai adânc în miezul problemei, se lasă descoperită.

Sintetizarea rezolvării problemei într-un singur exercițiu, cu datele numerice ale problemei, apoi cu simbolurile literate, sunt câteva modalități prin care se exersează gândirea elevilor în generalizarea algoritmului de rezolvare a problemei.

Rezolvarea de probleme reprezintă cadrul propice pentru dezvoltarea capacităților creatoare ale gândirii elevilor. Succesiunea logică nu e altceva decât schema de rezolvare a problemei. O problemă este cu atât mai dificilă, cu cât diferă mai mult de cele rezolvate anterior. Compunerea de probleme îl obligă pe elev la o activitate independentă de creație, de analize și sinteze, de a confrunța cunoștințelor teoretice cu practica vieții.

Trebuie să avem în vedere, în mod permanent, legătura matematicii cu viața. Acest lucru impune determinarea operațiilor matematice în funcție de volumul de cunoștințe și deprinderi ale elevilor. În activitatea noastră e necesară viziunea asupra realității viitoare în care vor trăi elevii noștri.

Bibliografie

1. Metode active-participative folosite în predarea matematicii la ciclul primar, Florentina Vișoiu, editura Rovimed Publishers, 2013
2. Jocul didactic în desfășurarea lecției de matematică la ciclul primar, Ovidiu Bălan, Daniela - Elena Nica, editura Rovimed Publishers, 2012

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: Institutul pentru Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice